STICHTING tot behoud
van MONUMENT EN LANDSCHAP
in de gemeente UBBERGEN

P.C. Hooftstraat 12
6573 CE Beek-Ubbergen
Email: rm.neve@planet.nl

*Nieuws*brief 35

Jaargang 9, nummer 3
Augustus 2009

Komende activiteiten

- Zondag 13 september. Open Monumentendag. Thema: "Op de kaart".
- Zaterdag 7 november. Najaarsbijeenkomst.

OPEN MONUMENTENDAG 2009

Zondag 13 september
Vanaf 11.00 tot 17.00 uur in de Pelmolen aan de Rijksstraatweg 156A in Beek

Het landelijk thema van de Open Monumentendag is "Op de kaart".
De Stichting Monument en Landschap in de Gemeente Ubbergen heeft in samenwerking met de Stichting Heemkunde Berg en Dal gekozen voor de variant: **Op de "ansicht"kaart**

Van de dorpen Ubbergen, Beek en Berg en Dal zijn veel historische ansichtkaarten gemaakt van voormalige pensions en buitenplaatsen. Deze plaatsen waren al aan het eind van de 19e eeuw een toeristische trekpleister.

Zondag 13 september 2009 Open Monumentendag op de "ansicht"kaart.
Open Monumentendag biedt, door het landelijke thema, een mooie aanleiding om aandacht te schenken aan de vele oude ansichtkaarten die van deze plaatsen aanwezig zijn. Voor eenieder de gelegenheid om deze te zien en voor de verzamelaar de mogelijkheid om nieuwe te ontdekken.

Programma:
Vanaf **11.00 tot 17.00 uur** zullen in de Pelmolen aan de Rijksstraatweg 156A in Beek ansichtkaarten te zien zijn die de geschiedenis van Ubbergen, Beek en Berg en Dal vertellen. Hier kunt u ook uw oude ansichtkaarten laten zien aan deskundigen en er misschien meer over te weten komen. Misschien treft u iemand die met u ansichtkaarten wil ruilen.

Vanuit de Pelmolen is er een puzzeltocht door Beek. Aan de hand van oude ansichtkaarten, afgebeeld en beschreven op de themakaart die jaarlijks wordt uitgegeven, moet de huidige situatie gevonden worden.
Het is mogelijk deze tocht wandelend of per fiets te maken.

Om **12.00, 13.00, 14.00 en 15.00 uur** is een korte film te zien over het Kadaster anno 1930 met de titel: *"Passen en meten"*. Tijdens de film wordt een toelichting gegeven, duur film en toelichting ca. 15 minuten.

Op zondag is de themakaart gratis verkrijgbaar bij de Pelmolen Rijksstraatweg 156A in Beek en op zaterdag bij het VVV-agentschap, Van Randwijckweg 2, Beek-Ubbergen.
Inlichtingen:
anne.meltzer@kpnplanet.nl;
www.monumentenlandschap.nl.

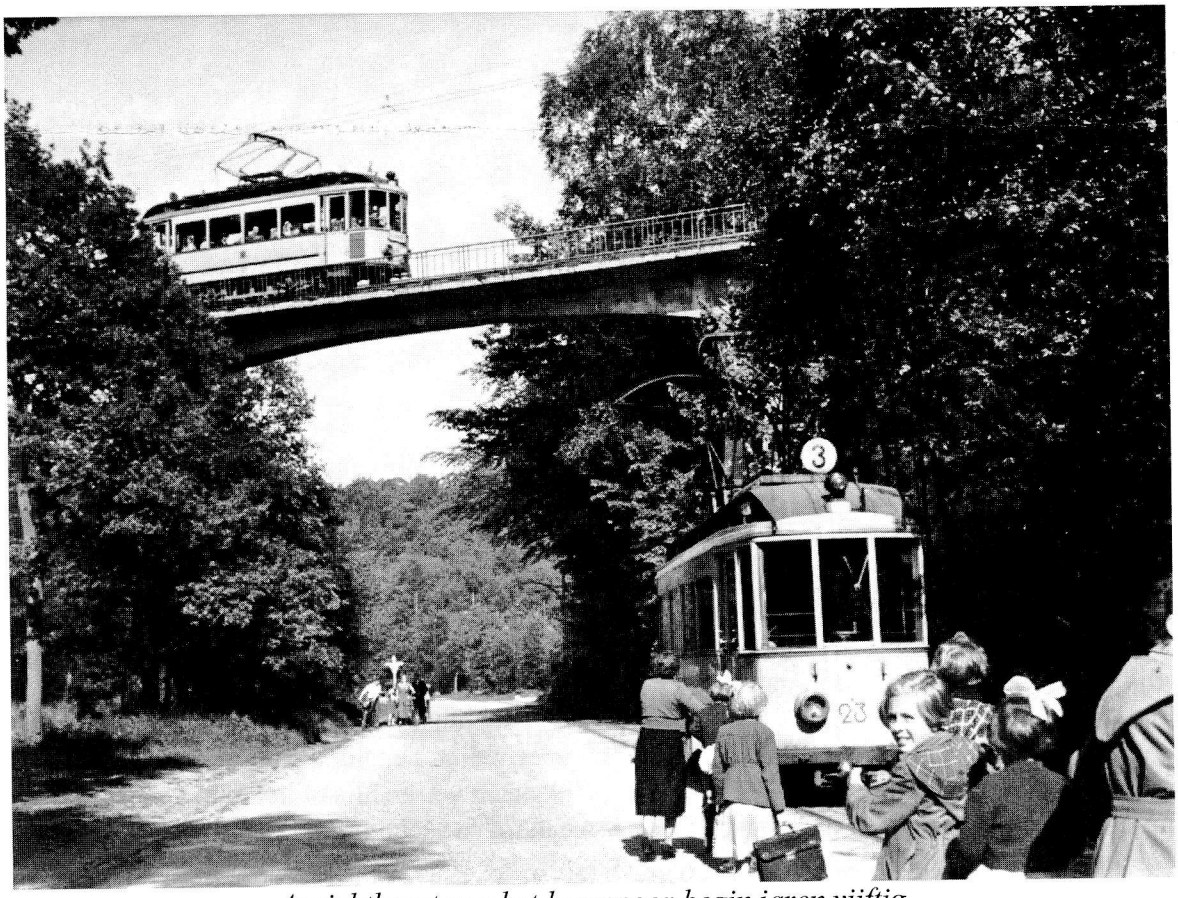

Ansichtkaart van het bergspoor begin jaren vijftig.

Debat 'De Nijmeegse Stuwwal – Landschappelijk icoon in verval?' in Lux

Op 1 juli j.l. vond in het Nijmeegse Lux een debat plaats over de sluipende verrommeling van de Stuwwal tussen Nijmegen en Kleef – met inbegrip dus van 't Hoog in de gemeente Ubbergen. Het debat was een initiatief van Stichting tot behoud van Monument en Landschap in de gemeente Ubbergen en Wijkcomité Oost in Nijmegen.

De Stuwwal is een uniek gebied met uitzonderlijke kwaliteiten waarvan het reliëf en de relatie met de Waal (in Duitsland de Rijn) het meest in het oog springen, maar waarbij ook de bijzondere ecologie en cultuurhistorie horen. Het Nederlandse deel maakt dan ook niet voor niets deel uit van nationaal landschap De Gelderse Poort. Toch wordt de ruimtelijke kwaliteit aan weerszijden van de grens slecht bewaakt.
De avond begon met een korte film waarin enkele voorbeelden van de sluipende verrommeling werden getoond, waaronder de voortdurende toeneming van bebouwing aan de voet van het Reichswald in plaatsen als Kranenburg en Nütterden en het nieuwbouwproject op de Geest in Beek. Van dit laatste project maakt de bouw deel uit van twee villa's op de kop van het Kastanjedal, waarvoor het benodigde terrein diezelfde dag – 1 juli – door Provinciale Staten van Gelderland uit de Ecologische Hoofdstructuur was gehaald.

Na het tonen van de film kwamen diverse sprekers aan het woord. De eerste, Jaap Dirkmaat van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, hield een pleidooi voor een strenge centrale overheid die de regie voert bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hij stelde dat lokale overheden te weinig oog hebben voor belangen die de gemeentegrenzen overschrijden en niet voldoende afstand kunnen houden van, bijvoorbeeld, projectontwikkelaars.

De volgende spreker, burgemeester Paul Wilbers van Ubbergen, was het volstrekt niet eens met de geconstateerde verrommeling. Naar zijn idee is de Stuwwal nog nooit zo goed beschermd geweest als tijdens het laatste decennium. Bovendien moet er op de Stuwwal gebouwd kunnen worden want 'we willen niet iedereen de Waalsprong injagen'. Hierbij sloot de derde spreker, projectontwikkelaar Ton Hendriks uit Nijmegen, zich volmondig aan. Hij stelde bovendien dat hij er niet voor voelt bij bouwprojecten inspraak van – andere – belangengroepen toe te laten.

Vervolgens kwam de Duitse planoloog Helmut Hardt aan het woord. Hij vertelde hoe het toegaat aan de andere kant van de grens, waarbij aan het licht kwam dat de bestuurlijke en wettelijke situatie daar volkomen anders is. Gemeenten zijn er bijvoorbeeld op het vlak van de ruimtelijke ordening veel minder autonoom dan in Nederland. Hardt pleitte ondanks de verschillen echter voor grensoverschrijdende samenwerking, bijvoorbeeld door aan Duitse zijde aan te sluiten bij het nationaal landschap.

Als laatste kwam Eric Luiten, hoogleraar ruimtelijke ordening en cultuurhistorie in Delft, aan het woord. Hij pleitte ervoor dat de gemeenten aan weerszijden van de grens bij elkaar gaan zitten en een gezamenlijk plan ontwikkelen op grond van een visie over wat goed is voor de Stuwwal: het 'Pact van Tivoli'. Een van de uitgangspunten zou naar zijn idee de 'Ubbergen Doctrine' moeten zijn: er wordt alleen nog gebouwd als er eerder iets meer is gesloopt.

Stichting Monument en Landschap zal zich de komende tijd blijven inzetten voor de ruimtelijke kwaliteit van de Stuwwal in en buiten Ubbergen en voortgaan meer samenwerking en samenhang tot stand te helpen brengen.

Marc Wingens

Deze ***Nieuws***brief is een uitgave van de STICHTING tot behoud van MONUMENT EN LANDSCHAP in de gemeente UBBERGEN.

Redactie: Hans Giesbertz

Verschijnt vier keer per jaar.
Donateurs ontvangen het blad gratis, aanbevolen minimale donatie € 15,00 per jaar.
Bankrekening 1051.11.562
tnv. Stichting Monument en Landschap,
Sprongstraat 22,
6573 BP Beek-Ubbergen.

De Stichting heeft ten doel
"het bevorderen van het behoud van monumenten van geschiedenis en kunst en van landschap voor zover het van positieve betekenis is voor monumenten dan wel om zijn inrichting en gebruik geschiedkundige of karakteristieke waarde heeft."

Secretariaat:
mw Dr R.M. Nève-Sprenger
P.C. Hooftstraat 12
6573 CE Beek-Ubbergen,
tel. 024-684 3158
Website: www.monumentenlandschap.nl

Boek over Dokter van Hasselt.
Het boek over dr. Van Hasselt dat wordt voorbereid door de stichting, samen met Heemkundevereniging De Duffelt zal worden gepresenteerd in het najaar bij de opening van het complex achter het gemeentehuis, waarvan de straat naar dr. Van Hasselt is genoemd. Die presentatie zal samengaan met een onthulling van een borstbeeld van dr. Van Hasselt, van de hand van zijn dochter Vera van Hasselt.
Het boek telt ruim 100 pagina's en is rijk voorzien van nog niet eerder gepubliceerd beeldmateriaal. Gelet op de activiteiten van dr. Van Hasselt biedt het boek een beeld van de medische zorg in Beek Ubbergen, met name de eerste helft van de vorige eeuw en van de dorpse samenleving met al z'n verenigingen en activiteiten. Ook de medische zorg in de oorlogsjaren en met name in de periode 1944 -1945 krijgt grote aandacht.
Donateurs van de stichting kunnen op dit boek intekenen voor een gereduceerde prijs van € 12,50.

Bericht van de penningmeester
Nog niet alle donateurs hebben hun bijdrage voor dit jaar overgemaakt. Mogelijk is het u ontschoten. Wilt u dan uw bijdrage overmaken op bankrekening 1051.11.562 ten name van de stichting onder vermelding van uw postcode + huisnummer.
Voor vragen kunt u contact met mij opnemen op telefoonnummer 024 6843756 of per mail (mijn voorkeur) A.Lukassen@gmail.com.